

Sportovní obleky, lázeňské obleky, lovecké obleky, turistické obleky, turistické pelleriny, dámské kostymy turistické z českých lodenů, ze štyrských lodenů, z anglických ševiotů, z anglických homespunů, ze skotských donegalů zhotovuje dle nejmodernějších stříhů ve skvělém provedení

NOVÝ RYZE ČESKÝ VELKOPRAVÝ ZÁVOD PÁNSKÝMI ODĚVY

**RUDOLF
BALZAR**

PRAHA Vodíčková, „Lucerna“.

Závod je pozoruhodností Prahy ve svém oboru dosud sobě rovné nemající.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zaslá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 12, a Dra. Viktora Dvorského v Praze, Lipová ul. č. 14. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky peněžité zasílají se českému odboru slov. alp. družstva v Praze 1947-II.

ČÍSLO 4.

LEDEN 1910.

ROČNÍK XII.

Z Koritnice.

Dr. V. Dvorský.

(Pokrač.)

Skály pod námi klesají k němu kolmo a také tam, kde žleb ústí do hřebenného prohbí, nelze do něho sestoupiti. Pátrajíce po jediném slezitelném místě, jehož Hlava a Komac použili přede dvěma dny, sešli jsme až k zmíněnému kamennému znamení. Blízko něho zaujal jsem pevnou posici a Hlava slézá zabezpečen lanem po plotnách nad couloir. Výsledek jeho pátrání je, že jsme zašli příliš nízko. Nástupní komín v protější stěně poznává však bez jakékoli pochybnosti. Vracíme se tedy o něco výše a usnášíme se, že s největší pravděpodobností jsme na pravém místě. Nyní si zaměňujeme úlohy. Hlava drží lano a já slézám zase doleji, abych s povděkem zjistil, že to půjde. Na to sebrav obě sekerky, lezu úzkou spuchřelou rýhou, kde nedrží záchyt ani stup, nad nepřijemný převis. Po pravé straně ohýbají se hladké plotny někam do závratných propastí západní stěny, dole však vidím již snílý kýženého žlebu. Dobré tři metry jsem nucen ponechat noly v prázdném vzduchu a spoléhaje na ruce, třímající sekerky a lano, snášeti se šikmo na levou stranu, kde kyne první bezpečný stup. Pak mi již zbývají ke sněhu pouze dva metry schůdnou rýhou. Leč tu jsem v rozpuklé skále objevil skvostnou pohovku, která mne zlákala, abych na ní vyčkal, až Hlava sestoupí.

Poněvadž zometrové lano dvojitě spuštěné by na toto místo nestačilo, tahám z tlumoku druhý zometrový svitek a odvázan se posílám jej vzdušnou cestou po kratším laně nahoru. Než neforemny chmout zachytil se na převisu a přes zuřivé tahání Hlavovo nechtěl se hnouti. Spěchám mu na pomoc s „piklem“; leč právě v okamžiku, kdy jsem lano uvolnil a Hlava nahoře prudce jím trhl, zachytila se moje sekerka kotvou v pletivu a jela nahoru, hrozcíc vypadnutí do nedostižných hloubek. Na můj pokřik zmírnil Hlava tempo výtahu, takže se „pikl“ vysmekl teprve nad převisem v kamenitém terrainu, kdež zůstal — ovšem v posici k pádu velmi náchylné, ležeti. Po té zatloukl Hlava

skobu do skalní štěrbiny tak dobře, že by byla unesla nevíme kolik metrických centů, a rychle se svezl po dvojitém laně dolů. Právě když nastupoval pouf vzduchem, ozvaly se nad námi hlasy. Na vrcholu Jalovce, z naší posice již dobře rozeznatelném, objevily se dvě pokřikující postavy. Pomyslili jsme si něco o čertu a braní na rohy a dále jsme se nedali rušiti.

Na tomto místě jsme se rozhodli, že nejmoudřejší návrat s vrcholu Jalovce bude zase po severním hřebenu a proto jsme nechali zometrové lano viseti přes převis, abychom měli zpáteční cestu ulehčenu. Navázavše se znova na zbývající zometrový provaz přecházíme srázný sníl, tesající stupy. Pod nástupním komínem je skála velmi lomivá a k tomu ještě třeba ze sněhu skákat přes příhorní štěrbinu vzhůru na první nejistý stup. Odtud pozorujeme, že se o stěnu Jalovce opírá krásně odprýsklá ohromná plotna, připravená k drtivému sjezdu žlebem. Máme k ní pouze prosbu, aby se sjížděním maličko posečkala. Nástupní komín není vysoký, avšak za to převislý. Díky dobrým záchytům nečiní nám však valných obtíží. Hlava jím prolézá jen do poloviny a potom se uhybá v pravo na ostrou hranu, po níž přichází opět nade mne, ale již v zářezu, jímž komín končí. Mám na starosti zase obě sekerky, za to ovšem k pomoci lano; šplhám tedy komínem přímo vzhůru.

Vrcholová stěna Jalovce nad Koritnicí patří k nejhezčím, které znám. V části obrácené ke couloiru, již nutno prolézt, nedá se najít žádný směr, který by měl zdání snadnosti, při tom však nikde nenarážíme na místa, která by odpuzovala nemírnými požadavky na lezeckou zdatnost. Je možno i pravděpodobno, že se dá proniknouti také jinudy, než jsme šli, jisto je však, že náš směr — na první ráz zvolený Komarcem — je nejpříhodnější. Od vstupního komínu traversujeme opatrně v pravo — exponovanost je tu příkladná — k novému komínu. Zelenou lištou, vedoucí šikmo vzhůru, dal by se snad obejít, ale my jí nevěříme. Komín je dosti těžký, leč nad ním nás vítá ssttkový balkon a vybízí k malému oddechu. Pak ještě jeden převislý komínek, a již nám zbývá překonat pouze jedno zlé místo, hladkou plotnu, ohnutou do propasti. Poněvadž není dlouhá, nezdá se nám obouvatí pro ni krpce a raději se vystavujeme velmi nemilému pocitu klouzajících hřebíků. Lano tu nepomůže nic — je to travers, při němž se musíme pohybovat po plotně oba. K tomu skála nad plotnou tlačí svrchní část těla ven a poskytuje jen málo trhlinek k chabému přidržení se. Pod nohama vidíme úzký stupeň, po němž jsme přišli, a pak už nic než mlhy a prázdno, sáhlající neznámo kam. Velmi jsme si oddechli, když první z nás stál v kamení za lištou. Tím překonána také poslední vážná obtíž. Schůdné skalky vedou nás dále k dlouhému komínu (20 m), prostředně těžkému, a nad ním již sejímáme lano. Pěkné římsy ukazují nám cestu v pravo k malému snížku, pak ku praménku ledové vody a docela nevinně plotně. Nad ní u první rudé značky na obvyklé cestě S. P. D. od Jezerce stavíme poslední pyramidku, neboť v několika minutách na to (o půl dvanácté) jsme na vrcholu Jalovce (2643 m).

Dobří turisté, v nichž jsme zjistili dva lublaňské gymnastisty, čekali ještě na vrcholu a žádali od nás radu, kudy dolů. Doporučili jsme

jim planický couloir. Po jich odchodu rozložili jsme se na východní straně vrcholu, kam nedoléhal příliš ostrý vítr a oslavili jsme tabákovým dýmem zdar tury. Sestup touže cestou nečiní nám přirozeně žádných starostí a proto odpočíváme v plném duševním klidu. Brzy po poledni jsme se zdvihli a dali si heslo, býti co nejdříve na Koritnické chatě, což je pochopitelné, uvážíme-li, že sklep chaty byl té doby vycpán firmem, z něhož vyčnívala něžná hrdla pivních lahví, kdežto pod vrcholem Jalovce bylo sice firmu dosti, ale láhev naplněná poctivou tekutinou ani jedna.

Pro rychlý sestup ve dvou máme dobrý patent. Jeden z nás se změní ve „zvíře obětí“ a druhý ve „zvíře nákladní“, čímž jsou funkce obou jasně definovány. Nákladní živočich má za povinnost nacpat si soudruhův tlumok do svého, celek hoditi na záda, do každé ruky vzít jeden „píkl“ a s tímto výstrojem sestupovati. Za to se mu dostává za bezpečení lanem. Obětí zvíře nenese sice nic, musí však přelézati, pokud možno všechno bez lana a jenom na místech vskutku zlých je mu dovoleno mařiti čas spouštěním se po provaze. Zatloukání skob trvá totiž vždy dlouho, nehledíc ani k tomu, že jedna skoba stojí 60 haléřů, tedy právě tolik, co jedna láhev piva na Koritnické chatě. — Sotva jsme sestupili z hřebene nad první komín v západní stěně, bylo nutno rozdělit si práci a tu na mne připadla (jako obyčejně) úloha zvířete nákladního, nejspíše proto, že bytosti toho druhu bývají odevzdaně filosofické. Veškerými komíny západní stěny šlo nám to rychle, také traversy jsme šťastně překonali a dokonce obešli jsme předposlední komín zmíněnou již zelenou lištou, ač nechci říci, že by to byla varianta nějak snazší. Při tom jsme byli stále zahaleni hustými mlhami, a jenom rudým proužkům papíru, které jsme při výstupu v hojném počtu zanechávali pod balvany, bylo co děkovati, že jsme se od pravého směru neuchýlili ani krokem.

Teprve nad komínem, kterým se sestupuje do couloiru, nechal Hlava jednu skobu — docela zbytečně, poněvadž se viklala a nebylo možno svěžit se jí. Pod komínem jsme na chvíli změnili pořad postupu. Hlava slezl přes příhorní štěrbinu a vytesal tam mohutný stup v podobě džberu, v němž vyčkal můj sestup. Na to jsem zaujal v tomto místě pevnou posici a pustil druhá, aby sestupoval. Sotva však učinil několik kroků po srázném firnu, zdvihl se vítr a odhodil mu klobouk skoro až na hřeben. Hluboko zaražená sekerka, okolo níž jsem ovinul lano, poskytla mu osu; v jejímž okruhu mohl bezpečně pobíhati, a tak se mu zdařilo bez obtíží klobouk zachrániti.

Při této honbě jsme se velmi rozveselili a mně připadl na mysl starožitný návod pro turistiku v Alpách, kde jeden německý profesor-alpista klade důrazně na srdce nezapomenouti při žádné tuře na pět šátků, pokud možno velikých a nejráději červené barvy; dva do kapsy pro případ rýmy, jeden kolem krku proti nastuzení, jeden pod klobouk, aby jeho cípy odháněly mouchy s obličejem, a posléze pátý, jež si dlužno uvázat přes klobouk pod bradu, aby klobouk neuletěl. Kdyby se Hlava řídil tímto návodem a nezapomínal doma i ty šátky, kterých je potřeba pro případ rýmy, nemohla by se mu nesnáz s kloboukem přihoditi. Já

sám jsem proti podobným nehodám zabezpečen jinak, nosím totiž při tuře čepici buď v kapse nebo v tlumoku, ale na hlavě nikdy.

Překročivše couloir uvítali jsme s radostí zanechané lano, vlivně splývající s převisu. Hlava po něm vylézá a pomáhá pak mně obložnému všemi mobilii nahoru. Hned nad tímto místem jsme svinuli obě lana, rozdělili si věci a nastoupili další pouť jako samostatná individua. Střechovitý sklon hřebene nad Koritnicí jsme přešli velice rychle, až zase stěna, kterou musíme slézt ze hřebene do nižšího zářezu, vyžádala si delší zdržení a provazovou operaci. Chtěje si uleviti, přivázal jsem oba „pikly“ na lano dva metry před sebe a tak jsem se nechal spouštět, přidržuje se jednou rukou fixního lana a druhou posunuje vzdorné sekerky. Leč v polovině cesty, když jsem se otáčel šikmo kol rohu, vzpřičily se „pikly“ pode mnou, takže jsem zůstal viseti ve vzduchu, (ovšem na laně, aby se někdo nedomníval, že jsem mezitím rozřešil princip ptačího letu) a v následovném zápasu s motanicí lana odšel si ruce. Konečně jsem se dostal na dobré místo a vyčkal sestupu Karlova, jenž se spustil po fixním laně. Vytahování tohoto lana ze skoby dalo nám zlou práci, neméně pak zatlučení nové skoby, neboť skála byla zpuchřelá. Po té jsme se spustili dalších patnáct metrů, a historie se opakovala. Lano kdesi zadrhnuto nechtělo povoliti, takže mi posléze nezbylo než složit všecko se zad a rukou, vysplhati zpátky až ke skobě a nyní se spouštět, stále zkoušeje, zdali se lanem dá ješ č hnouti. Zatím co jsem se hmoždil ve stěně, vzal vítr Hlavovi klobouk po druhé (patrně aby jej ztrestal za škodolibé přihlížení k mé námaze a za nevážnost k radám starých profesorů). Také v tomto případě zdařilo se postiženému v posledním okamžiku vyrvatí větru jistou již kořist.

Dvě zapálené cigarety hlásaly zřetelně, že všechny obtíže jsou překonány. Dále nám zbýval pouze sestup schůdnými skalami v hustých mlhách, později v dusivém horku, které věstilo brzký příchod nepohody. Krátce po čtvrté hodině byli jsme zpátky na sedle Punce. Neodolali jsme měkkým travám a na chvilku se položili, leč pak se nám zableskla do očí bílá střecha chaty, svítící ze zeleně podmangartských svahů, i bylo nám docela milo začít sestup, který se na každém sněhu a každé ssutkové haldě měnil v divý úprk. V 6 hodin večer seděli jsme již v plné spokojenosti za stolem před chatou a trápili hospodyně vymýšlením nových a nových požitků. Ještě jsme snad nedopili ani první láhev, když se ze stezky vedoucí od Logu ozvaly pravé horalské skřeky. Vyběhli jsme na ohoz, a brzy na to vítali jsme přítele Pavlíčka, který přicházel v průvodu Černutově. Potom ovšem bylo na chatě bujno dlouho do noci.

(Příště dále.)

*

Vliv doby ledové na relief Julských Alp.

Dr. Jiří Čermák.

(Pokrač.)

Na východ z Trbízského centra postupuje ledovec Sávy korenské, živěný hlavně mohutnými přítoky ze severních svahů Julských Alp; menší ledovce přítékající z úbočí Karavanek neměly téměř významu.

V okolí Kranjské Gory dosahoval povrch ledovce ještě výšky 1500 m, v okolí Jesenic c. 1200 m, u Javorníku, při výstupu z hor do roviny, as 1000 m, a končil nepříliš význačnými morenami v nadmořské výšce c. 450—500 m v okolí Radovljice. Ledovec tento měl spojení na sever s ledovou massou Dravského v horní své části přes sedlo Korenské, na němž dosahoval led mocnosti c. 300—400 m; avšak zdá se, že zde led dravský nepřetékal do Sávského, nýbrž že asi na sedle stagnoval led živěný okolními svahy karavanskými.

Zajímavé jsou poměry odtoků triglavských ledovců; Vratský se pojí se Sávským, a souvisí nízkým sedlem s ledovcem Kotu a Krmy. Avšak oba tyto, patrně přinuceny tlakem ledu z hlavního údolí, obracejí se stranou, k jihovýchodu a postupují přímo k Radovljici údolím dnešní Radolny, spojeny na mnoha místech s hlavní massou ledovce Sávského.

Ledovec Sávy Bochyňské sbíral sněhy podtriglavského plateau v jediný velký ledový odtok, jenž posunoval se údolím jezera Bochyňského a Sávy Bochyňské, dosahuje povrchem svým v okolí Bistrice výšky c. 1300 m, u Belé c. 1000 m a při vstupu svým do Radovljické pánve c. 900 m n. m. Ledovec tento nepřicházel nikde do sousedních oblastí, ani jimi nebyl živěn.

Dle nevalného vyznačení moreny Radovljické zdá se, že ledovce Sávské spojovaly se v jeden společný, mohutný jazyk pouze po krátkou poměrně dobu největšího rozmachu würmské periody doby ledové. Při ústupu svým rozdělily se ledovce tyto ve tři proudy; bochyňský ledovec zanechal čelné moreny u Bledského jezera, ledovec Radolnský u Krnice a Sávy korenské u Dobravy.

K severu z Trbízského centra Julské Alpy do oblasti Ziljské nevysílaly ledový jazyk; spojení obou ledových oblastí v místech těch sice bylo, ale zdá se, že i zde led stagnoval, neposouvaje se ani od jihu k severu, ani naopak.¹⁾

Tlak ledovcových hmot — u Trbíze na př. na 900 m mocné ne zůstal bez účinků na dno i boky údolí, zejména když hmoty ony byly ve stálém polybu, jako hmota tuhotekutá šinouce se, bez valných ohledů na překážky, zvolna k okraji horstva; mimo to teplota ledovce samého, kolísající nepatrně kol 0° C, působila rušivě jednak táním a opětným zamrzáváním, jednak množstvím vod, jež z plochy ledovce se lily na mnoha a mnoha místech, kam by za normalních poměrů podobné množství vody sotva se dostalo. Kromě toho odnášení zvětralého materialu, vlečeného v podobě moren tak daleko, pokud síla ledovce stáčila, obnažovalo a stálému působení rušivých sil vystavovalo nové části skal.²⁾ Jak obrovské spousty materialu ledovce přinášely, můžeme souditi z toho, že náplavy bystřin, jež odváděly vody tajícího ledovce

¹⁾ Penck-Brückner: Die Alpen im Eiszeitalter, str. 1047 a 1070, kde Penck koriguje svůj dřívější názor, shodný s míněním F. Frecha (Die Gebirgsformen in südwestlichen Kärnten und ihre Entstehung, Zeitschr. der Ges. für Erdkunde zu Berlin, 27, 1892, na str. 361 a 362) o odtoku hlavního ledovce Julského do pánve Celovecké přes výšiny Casiensbergu (1356 m).

²⁾ Penck, Morphologie I. 407, 206. — Penck-Brückner, Alpen in Eiszeitalter, str. 9, 10.

a odnášely šterky jím přinesené, zaplavily široce kleslinu Lublaňskou a nižinu Benatskou.¹⁾

Nižší části horstva, kryté ledovci, byly jimi pozměněny značně. Ledovce vyryly si hluboké brázdy, i tam, kde byla již dříve souvisle vyvinutá síť údolí.²⁾ Kde pojily se dva stejně mocné ledovce a koryto společně šířkou nestačilo, bylo údolí značně prohloubeno. Z té příčiny v údolích hlavních i vedlejších nad místem styku shledáváme často stupně. Tak údolí Dogny, Rakolany a Rezje ústí do Fellského stupněm a údolí hlavní tvoří před spojením s nimi prah, jež dnes Fella prorývá úzkým cañonem. Podobně v údolí Soče: na styku Koritnice s Možnicou a Bovšicou vznikají v obou údolích stupně; téhož rázu a původu jest i Bovecká soutěska. Spojení Soče a Zadnjice u trentsského Logu charakterisováno prahy, jimiž se dnes řítí bystřiny v peřejích, rovněž i spojení Soče a Lepenje u osady Soče. Zajímavé, že k podobnému zjevu nedošlo nikde v údolí Savském, jež vykazuje neobyčejně pravidelný a vyrovnaný spád; příčinu toho hledati sluší asi v dostatečně šířce údolí a spolu v převážné mocnosti hlavního ledovce proti jeho přítokům. Kde připojoval se k hlavnímu ledovci ledovec menší, ústí dnes postranní údolí stupněm, neboť menší ledovec nestačil prohloubiti svoje koryto tou měrou, jako mocnější proud hlavní. Podobné poměry nacházíme v přítocích Savských, nejvýznačněji při Martulku a Belem Potoku, méně určitě již při ústí Plánice, Pišnice a Vrat; v údolí Soče při ústí Ovčeje. Massa hlavního ledovce často zadržovala a vzdouvala svoje přítoky, tak že při ústí údolí postranních došlo mnohdy ke vzniku přirozené hráze. Typický tento zjev provází na př. ústí Rezje a Rakolany, pravděpodobně také Pišnice a Koritnice u Bovecké soutěsky, kde působil as mocný ledový proud Bovšice. Tlak hlavního ledovce sávského byl zajisté příčinou i odvrácení se odtoku Krmy a Kotu k jihovýchodu, o čemž jsme se již výše zmínili.

Jak mocně a hluboko zasáhla erose glacialní do vývoje údolního, vysvitá nejlépe ze zbytků starších údolí (případně snad i poljí), jež lze mnohde sledovati jako terasy v niveau mnohem vyšším. V oblasti Fellské jsou to rozsáhlé terasy v okolí Chiusaforte a Dogny ve výši c. 1000—1200 m; v údolích pobočných nápadny jsou nám obrovské terasy podmontázké (c. 1500 m), nesoucí salaše Barbosso, Pecol, Parte di Mezzo a jimiž zdají se odpovídati na protější straně údolí mírné svahy Kaninského plateau pod dnešními ledovci. Také řeku Soču provázejí úzké terasy, jež se poněkud rozšiřují nad osadou Sočou, dále u Drežnice a Kamna. V údolí korenské Sávy zřetelné terasy lemují údolí, nejvýznačněji na jeho severním boku v okolí vsi Srednji Vrh. Zajímavé, že terasy tyto od Trbíže (ve výši c. 950 m) zvolna stoupají k Ratečím (c. 1070 m), odkud zase klesají k východu (u Radovljice c. 700 m.), což by značilo, že rozvodí Ratečské nevzniklo teprv na ústupu

¹⁾ Penck, Morphologie I. 401 a d. — Penck-Brückner, A. in Ezta, str. 1010, 1031, 1049.

²⁾ Penck, Einige neuere Ergebnisse der Eiszeitforschung in den Alpen. Verhandl. des XIII. deutsch. Geographentages zu Breslau 1901, Berlin 1901. — Penck, Brückner, A. in Ezta, str. 144 a d. — Richter, Geom. Unters. in H. A. str. 4, 5.

doby ledové, kdy moreny bühlského ledovce, vycházejícího z údolí belapečských jezer, zahradily hlavní údolí Savské,¹⁾ nýbrž že je staršího původu. Při značné šířce údolí Sávy bochyňské zbytky teras v oblasti její se neuplatňují. Souhrnem lze říci, že v celých Julských Alpách proti dnu údolí (nebo poljí), příslušných oněm zbytkům, jeví se dno dnešního údolí průměrně o 200—500 m hlubší.

Zmírňováním se drsného klimatu a spojeným s ním stoupáním teploty na sklonku periody würmské zvyšovalo se také niveau sněžné čáry, a tím i počaly se krátiti jazyky ledovců. Tály dříve než dosáhly svých čelných moren a za těmi se vody jejich zadržovaly v jezera. Tak v pánvi osoppské za morenami ledovce Tagliamenta vzniklo jezero, jehož zbytkem je dnešní Lago Cavazzo. Moreny ledovce Sočského u sv. Lucie zadržely vody jeho v protáhlé jezero as 16 km zdělí o výšce hladiny c. 200 m, jež však nemělo dlouhého trvání, neboť bystrý jeho odtok brzy prohlodl morenovou hráz; jezero odtéklo a svědkem jeho jsou pouze význačně jezerní usazeniny (delt) přítoků. Podobné jezero vzniklo o něco výše na toku Soče srícením horských svahů, ledovcem podemletých. Ssutiny zatarasily údolí a vzduly vody ledovce jako obrovská hráz v jezero, zaplavující okolí Srpenice do výše c. 400 m. I jezero toto zaniklo, jednak zanášeno náplavy Soče, jednak stále hlubším zařezáváním odtoku. Dnes místa ta prozrazuje úzké údolí rázu typické říční, lineární erose. Ustupující ledovec Sávy korenské nezanednal pravděpodobně jezera v hlavním údolí; za to údolí Radovlny zataraseno bylo ledovcem bochyňské Sávy a vody jeho nadrženy v jezero (s hladinou ve výši as 700 m), jehož odtok hledal a prodral si novou cestu, soutěskou Vintgarskou. Podobný osud zastihl v severu údolí trbížské, jež po ústupu ledovců z hlavních údolí Julských Alp bylo zaplaveno jezerem, jež vzniklo zastavením odtoku k severu jazykem ledovce Ziljského, který zasahal až ke Kokovu (Goggau) a dle všeho ustupoval pomaleji. Jezero toto stouplo as tak vysoko, až mohly vody jeho odtékati k západu, přes nízké rozvodí Žabnické k Felle. Bylo však zanášeno silně materialem svých přítoků, který se v něm v charakteristických, plochých kuzelech delt ukládal, a jehož zbytky spatřujeme podnes v terasách okolí Trbížského. V jihu ustupující ledovec bochyňské Sávy vytvořil ve své pánvi, jazykem vyhloubené, za mohutnou hrází čelných moren jezero Bledské, jež chráněno příznivou polohou a okolností, že Sáva zařezala svůj tok do náplav v sousedství, stranou od jezera, zachovalo se podnes.

Ústup ledovců dál se poměrně se značnou rychlostí, avšak přece nedál se stejnoměrně. V nitru pobočných údolí přicházíme zase k stopám čelných moren, jež nejsou pouze svědky, že ústup doby ledové na čas povolil a dal příležitost zmenšujícím se jazykům vytvořiti svoje usazeniny, nýbrž že v době stadia toho ledovce dokonce vzrůstaly.²⁾

¹⁾ O. Gumprecht, Zur Entwicklung der Wasserscheiden, insbesondere der Talwasserscheiden, im Gebiete der Julischen Alpen. Peterm. Mitteil. Bd. 37, 1891, str. 90. — F. Frech, Die Gebirgsformen im sw. Kärnten und ihre Entstehung. Zeitschr. der Ges. f. Erdkunde, Berlin, 27. 1892, str. 349.

²⁾ Penck-Brückner, A. in Ezta, str. 324.

Stadium toto, prvé zakolísání klimatu po rychlém oteplení, zakončujícím dobu ledovou, nazval Penck ¹⁾ stadiem bühlským. V našich horách setkáváme se s ním jen výjimečně v údolí hlavním; ledovce doby té již omezují se po většině na údolí pobočná. Sněžná čára tehdejší shoduje se asi s isohypsou 1700 m. Čelné moreny tohoto stadia jsou poměrně nejlépe vyvinuty a zachovány ve valech, za nimiž dnes prostírají se jezírka Klanská (Belapečská); moreny ty vnikají polokruhovitě do Savského údolí, k nim souběžně radí se ostatní a tvoří hráz oběma jezerům. Také valy, zastavující Rablské jezero, a hráz, za kterou prostírá se pánev Bochyňského jezera, jsou dílem stadia bühlského. Moreny tohoto stadia hradily dříve také jezera v Zajzeře a Pišnici, jež během času podlehly zanesení náplavy svých přítoků. Stopy čelných moren tohoto stadia nesou i ústí údolí Romice, Planice, Martulku, Vrat a Kotu, údolí Moznice, Koritnice a Bovšice — toto velmi pěkně vytvořené a na prvý pohled nápadné ²⁾ — údolí Soče u sv. Marije v Trentě a Zadnjice, jižní svahy Krnu; v údolí Felly krom jmenované již Zajzery jest zjevem svým význačna morena u Bílé Vsi (St. Giorgio) v Rezji. Zajímavé, že výšky těchto moren značně kolísají; průměrná výška většiny jest c. 700 m. Moreny u Bílé Vsi — 424 m — jakož i pánev Bochyňského jezera — 529 m — jsou nápadny svojí nízkou polohou, vysvětlitelnou pouze rozsáhlou sběrnou oblastí obou, Kaninské skupiny pro Rezju, podtriglavských plateau pro Bochyňsko, jež obě stačily životi ledovec tak značné mocnosti, že podlehl tání teprve velmi hluboko pod sněžnou čarou. Naopak moreny v Martulku, ve výši c. 1300 m, poukazují na malou sběrnou oblast, jež vysílala jen nevelký jazyk, podléhající brzo tání a nedosahující proto průměrné výšky ostatních. (Příště dále)

Monte Coglians.

O hlavním řetězu Karnských Alp píše „Hochtourist“, že je velmi zajímavý, že smělé skalní věže a příkré stěny střídají se se zelenými vrcholy, že nikde neobjevují se souvislé hřebeny, jako v sousedních Julských Alpách, naopak že vrcholy stojí osamoceně, odděleny hlubokými zářezy, a že výhled z nich je řídké krásy. O výhledu s Monte Coglians tvrdí, že je z nejhezčích a nejobsáhlejších v Alpách. Totéž potvrzuje Dr. Zoepfl v cestopisu „Kärnten“, rovněž i Mayerovy „Deutsche Alpen“. Baedeker označuje polohu chaty u Volajského jezera pod Cogliansem za velkolepou, rovněž Trautwein v díle „Tirol, Bairisches Hochland atd.“ I jinde, častěji také v illustrovaných listech, bývá mnohá zmínka o skvělé poloze chaty.

Chystal jsem se nejednou do Karnských Alp. Loni konečně došlo k tomu. Nebyl jsem zklamán, avšak Julské i Saviňské Alpy zanechávají mně po návštěvě hor Karnských dojem značně hlubší.

¹⁾ Penck-Brückner, A, in Ezta, str. 318, 319.

²⁾ V okolí kapličky s c. 692 m.†

18. srpna jel jsem ze sv. Mohoru poštou do Kötschachu, dále hned pěšky do Mauthen a Plöckenhausu. kde v létě pobývá četná německá společnost. Horský vůdce v Kötschachu, rázný prý obuvník. utekl právě ty dny ženě a rodině — do Vídně; někteří však tvrdili, že „až do Ameriky“; ujišťovali však, že naleznou vůdce ve Volajské chatě, hospodáře. Studenti, které jsem potkal na sněžných polích pod sedlem Valentinthörl (2136 m), pravili mi, že hospodář je doma. Ze sedla sjížděl jsem po sněhu k Volajské chatě, která postavena je 1959 m nad mořem. Malé jezero Volajské bylo úplně klidno, voda se ani nečeřila, horské srázy obrazily se v něm jako v zrcadle. Nikde nepozoroval jsem kousek života, ani pták nepřeletěl, ani jiný živočich se nezjevil, ba ani v chatě nejevil se život. Krásná, mrtvá kotlina, která mnohde jinde působila na mne jinak, než jako dnes. Slunce svítilo, a byl přece citelný chlad. Skály a celá scenerie, nepopíratelně pěkná, ne však taková, jakou jsem již z obrazů měl na mysli, neúčinkovaly na mne tak, jak jsem očekával a jak jsem si přál. Zůstal jsem dlouho před chatou, snaže se vnímati nepopíratelnou působivost scenerie, avšak porovnával jsem ji stále se skvělými kotlinami v našich Alpách, kde v některých chvílích zmocní se turisty hluboké pohnutí mysli při spatření obrazu, který plně zaujme a dojme.

Příchod hospodyně vyrušil z nálady. Spala po obědě na slunečním svahu a nyní vlídně chtěla pečovat i o veškeré blaho. To se jí také podařilo, neboť měl jsem hlad. Hospodář vůdce nebyl na chatě; odešel před hodinou s nákladním oslíkem pro zásoby dolů do Sv. Jakuba v Lessachském údolí, pokračování to Zilské doliny k západu. Co dělat, abych nemusel jít na Coglians bez vůdce sám jižní, nezajímavou stranou? Hospodyně věděla si však rady. Volala na jakousi stráž, s níž seběhl její pomocník, mladý hoch, kterého poslala do italské vesnice Colliny s přesným nařízením, by opatřil jednoho z obou horských vůdců italských. Prikazovala, aby hoch poptal se nejdříve po zkušeném Samassovi a teprve potom po druhém. Skoro v okamžiku kráčel mladíček přes italskou hranici dolů do Colliny pro Samassu. Ve chvílce dověděl jsem se, že Samassa vážen je jako dobrý vůdce, že však pro pytláctví soudně dokázané nesmí přejít rakouskou hranici. Nepřijde tedy do chaty, nýbrž bude prý mě čekati na italském území, je-li volný. Když se hospodyně dověděla, že jsem z Prahy, podala mi zápisní knihu a ukázala mi podpis váženého našeho člena, který na italské půdě byl v červenci m. r. zatčen proto, že měl fotografický aparát. Byl vezen na káře do okresního města, cestovní pas nebyl mu nic platen, dokonce několik hodin byl uvězněn, než uráčilo se italskému úřadu propustiti jej. Zničili mu však desky fotografické a aparát musel poštou zaslati do území rakouského. Je to již po několikáté, kdy naši turisté byli italskými zřízení nedůvodně obtěžováni; také sám zakusil jsem něco podobného před několika lety ve Friulsku.

Před večerem šel jsem naproti poslovi příjemnou stezkou kolem jezera přes hranici. Množství protěží připomínálo některé cesty na Triglav před léty. Dověděl jsem se, že Samassa přijde ve čtyři hodiny ráno ke hranici zemské.

Večer přišli na chatu dva turisté, rodilí z Čech, žijící dlouho v Korutanech. Zábava byla milá, ale krátká; musel jsem druhý den ve tři hodiny vstávat; proto o půl deváté šel jsem spat.

Za plné tmy kráčet jsem ráno přes hranici dolů. Teprve za chvíli, ještě ve tmách, zaslechl jsem, že někdo stoupá z Colliny. Potkal jsem lovce s malým hochem; lovec měl na rameni zavěšenou pušku. „Signor Samassa?“ táži se. „Si, si, signor, éccomi qua a servirla.“ Brzo jsme se dohodli, kudy půjdeme; cestou prý prostředně obtížnou, Samassa vzal s sebou syna, kterého chce vychováti na vůdce, a ježž dnes poprvé chtěl vyvésti na Monte Coglians.

Dlouho šli jsme po travnatých a kamenitých svazích, po ssutkách a nepohodlném balvaništém. Samassa bavil mě italsky, některou větou v lánané němčině. Zatím se rozednívalo. Přišli jsme k úzkému, dlouhému komínu, kterým dali jsme se nahoru. Nejprve vylezl Samassa, dva ostatní čekali jsme, až vyšplhá nahoru. Pak jsem se pustil za ním. Dobré stupy a záchyty dovolovaly šplhati bez provazu. Na místě, kde stupů a záchyťů nebylo, je komín tak úzký, že opřením loktů i kolen dostávám se nahoru. Zaskřínutý balvan nutil ke značnější práci tělesné. Za mnou vylezl malý Giovanni a jdeme dále po skále častěji exponované. Ani zde, ani před tím v komíně neuznal Samassa za vhodné, abychom obuli krpce, jichž sice nebylo nutno, ale jichž obutí bylo by uspišilo značně výstup; to prý až dále nahoře, v ssutkách! Vůdcové v různých krajích mají různé názory o mnohých věcech, někdy snad oprávněné, někdy poněkud divné. (Před několika lety Piskerník z Logarské doliny nedoporučoval nám, ježto byl s námi začátečník turista, abychom šli ze Saviňského sedla Žrelem do České chaty. Divili jsme se, ale Piskerník trval na svém, že prý „sneg je sneg“ a že začátečník může lehce na tvrdém sněhu sjetí dolů, a radil znovu úsilovně, abychom šli nepřijemnou stezkou rakouského klubu turistů do horní Kočny.)

Brzy dostali jsme se na pohodlné travnaté skály, kde protěží bylo na tisíce, přešli malé sedlo a stoupali jsme nad hlubokou strží, za níž příkrě, avšak pohodlně přestupovali jsme po skalách na jižní stranu, majíce nobyčejnou vyhlídku do blízka i do dáli. Pod vlastním massivem Cogliansu usedli jsme na chvíli. Samassa s chloubou ukazoval mi svou pušku, kterou koupil za 250 korun v Tyrolích, přiznal se, že „pro kamzíka“ nesmí přes rakouskou hranici, otevřel svou tašku, kde měl víno i ostatní proviant a nabízel vše vlídně. Pak složil pušku, schoval ji pod balvan — sem totiž jsme zase sestoupili — a podotkl při tom smutně, že dnes jí nebude již třeba; kamzíci že se již rozprchli.

Když se dověděl, že chci býti večer v Kötschachu, učinil velmi dobrý návrh. Giovanni nepůjde s námi nahoru; vrátí se do chaty, zaplatí za můj pobyt, vezme věci, které jsem na chatě nechal, a přijde zase touž cestou, kterou jsme šli nahoru. My zatím se vrátíme a Giovanni bude možná již na nás čekat; pak půjdeme bližší cestou ke Kötschachu. Návrh byl pro mě značnou výhodou, ježto jsem získal několik hodin; přijal jsem jej ihned. Giovanni pustil se bez reptání dolů, my nahoru. Samassa odebral mi tlumok, a stoupal jsem tedy veseleji — nyní v krpčích! — po ssutkách, sněhových políčkách, konečně po lehkých skalách

na vrchol, s něhož zaznívaly veselé hlasy. Byla to italská společnost mladých dam a pánů, ve kterými bavil se Samassa živě; já zatím na druhém vrcholku zabavoval jsem se čistým, dalekým výhledem, který opravdu je velký, nadmíru zajímavý. Po chvíli Samassa přišel ke mně a vyprávěl o příhodě našeho člena, jehož byl vůdcem. Vodil také Dra Kugyho a Bolaffia sám i s naším Komacem, ježž mnoho chválil.

Nahoře byli jsme pět čtvrtí hodiny. Když jsme pak sestoupili k místu, kde jsme odpočívali, a Giovanni nebyl ještě zde, šli jsme dále, poněvadž Samassa určitě tvrdil, že syn přijde jistě brzo a že nemusí až sem, nýbrž může pro další sestup k Ricovero Marinelli jíti zkratkou a snad předhoniti nás, uslyší-li naše volání. A vskutku za několik minut uslyšel dobrý hoch náš výskot, přešel zkratkou a dostal se k nám. Provedl svůj úkol velmi dobře.

Dohonili jsme italskou společnost, která na chvíli usedla. Samassa dal se zase do hovoru a já šel napřed, vyptav se na cestu k Ricovero po lehouchém hřebenu a travnatých svazích. Poněvadž jsem hleděl na vábný kraj a ne na cestu, hledali jsme se potom se Samassou dobré půl hodiny. V Ricovero Marinelli bylo příjemno. Zde jsem se rozloučil s vůdcem a jeho synem, a ačkoli mi Samassa radil sestoupiti hluboko do údolí a jíti pak teprve na sedlo Plöcken, uznal jsem neodůvodněně za výhodné jíti jinudy, maje za to, že nemusím sestoupiti až na dno údolí. Zdržel jsem se tím snad o půl třetí hodiny; neboť jsem musel do několika příkrých strží, prodírat se porostem, prolézati — místo pohodlnou cestou — balvany, a v bujně květeně přelézati je, a na konec dostal jsem se přece do dna údolí, ze kterého opět místo slušné cesty uznal jsem za výhodno pustiti se přímo nahoru po balvanech, skalách, nakonec po příkré travnaté stráni, kde svázel jsem se „jeden krok napřed, dva dozadu“. Uvítal jsem tedy silnici, na kterou skoro po čtyřech jsem dolehl, a pokorně kráčet po ní přes Plöckenhaus dolů. Byl již večer, když došel jsem ke Plöckenhausu, a byla noc, kdy došel jsem do Kötschachu. Přál bych si, aby tato nová zkušenost odnaučila mne choditi po neznámých domnělých zkratkách, tím spíše, že loni v květnu v Julských Alpách užil jsem v mlze s vrcholu Hradice (dle Baedekerovy mapy), západně od Črne Prsti (Hochkogel dle štábní mapy?), „zkratky“, která vedla přes pět strží a nepřijemnými příkrými skalkami s hladkou travou, kdy bylo třeba dávatí pozor na každý krok a kde jen tak tak jsem se vyhnul nutnosti strávití noc v horách, která ve společnosti třeba v neznámém terénu působí po případě radost, ale vnucena samotnému turistovi potěšení nepodává.

—t—

*

Ze slovanských Alp.

Návštěva v chatách slovinského alpského družstva v r. 1909. Předěle zprávy o návštěvě v chatách odborů českého a saviňského doplňujeme dle „Plan. Vestniku“ výkazem o ostatních chatách. Triglavskou chatu na Kredarici navštívilo 668 turistů, Aljažovu chatu 807, Vodni-

kovu 243, Orožnovu 408, Kadilnikovu 782, Kamnickou chatu 456, turistický dům v údolí Bistrice 1304. Připočteme-li k tomu výsledky již dříve uveřejněné, obdržíme úhrnné číslo 6198 turistů; z toho je pouze okolo 18°/_o Neslovanů. Čechů bylo asi 500.

Stavba nového Aljažova domu ve Vratském údolí pod Triglavem pokročila tak, že příští rok bude nový dům odevzdán veřejnosti. Po zničení starého domu lavinou na jaře letošního roku dal ředitel zem. nemocnice v Lublani pan dr. Ed. Šlajmer skoro celou svou villu, která je postavena blízko Aljažova domu, k dispozici pro turisty.

Stezku skrze Grlo, která vede od Rjavčkega Vrhu mezi Planinšcrou a Planjavou do Logarské doliny, označila nově a upravila saviňská podružnice; také zřídila po cestě v lese průhled k vodopádu Rinky. Stezkou je zkrácena cesta ze Škarjí k Okrešelské chatě. K.

Koritnická chata byla na podzim dvakrát natřena karbolinem, aby jí vlhkost neuškodila. Chata je i jinak dobře zaopatřena na zimu. Přístup k ní po spodní cestě je možný celou zimu i na jaře. V chatě je uložena zásoba konserv, vína a likérů. Klíč lze si vypůjčiti v Koritnickém Logu.

Nové tury v Julských Alpách. Dr. H. Tuma s vůdcem Černutou vystoupil po severní stěně na Jerebicu 2122 m., severním úbočím na Rombon 2208 m. (z Možnice) a přímo z Koritnického Logu na Vrh Rup v hřebenu Konjské Škrbiny. Při poslední jmenované tuře přešel pak přes Bricelj na Plešivec. (Dle „Plan. Vestniku“.)

Jižní stěnou Mangartu (po Hude steze) vystoupil v minulé letní saisoně dr. H. Tuma s vůdcem Černutou. Den na to traversoval týž turista Jalovec od sedla Punce na sedlo severně od V. Ozebniku a sestoupil sněhovým žlebem do Koritnice. V obou případech byla východiskem i bodem návratu Koritnická chata, čímž doplňujeme zprávu uvedenou v posledním čísle.

Němci při práci. První pozornost z německé strany byla již Koritnické chatě projevena. Značky vedoucí od chaty na Jezik (Lahnscharte) byly blíže německé Mangartské chaty zamazány. Vůdce Černuta počátkem září značky obnovil, postavil kamenné pyramidy a ukazovací tabulku, kteréž ovšem nevěstíme dlouhé trvání.

Chata na Stolu zřízená kranjským odborem S. P. D., je v podstatě již hotova. Příštím rokem třeba jen vnitřní úpravy. Chata leží skoro na vrcholu Malého Stolu ve výši 2100 m a je jí dobře viděti z celé bledské kotliny. Přístup k ní vede z Moste nebo Begunje (železniční stanice Žirovnica). Rozhled je velmi rozsáhlý a instruktivní jak na poříčí Sávy a ke skupině Triglavské, tak i do Karavanek a k Alpám Saviňským. Vodu má chata z blízkého pramene pod sedlem mezi Malým a Velkým Stolem. Na vrchol Velkého Stolu dojde se od chaty snadno za čtvrt hodiny. Kromě toho bude chata vhodným východištěm pro vděčné hřebenné tury ze Stolu na Golici a na Vrtaču, jakož i pro přechod k Celovecké chatě na severní straně. Zřízením chaty na Stolu je vlastně dílo S. P. D. na jižním úbočí Karavanek dovršeno. H.

Ruské výpravy do asijských horstev. Zatím co denní listy vypravují pohádky, že Rusko chce upustiti od expansivních snah v Asii,

pracuje se z ruské strany přímo horečně o prozkumu asijských držav. V květnu r. 1909 odebrala se expedice financovaná rodinou Kusnecovů do arktického Uralu, do pohoří Pai-Choi, úvodí řeky Kary a do zálivu Baidaratského. Na Kamčatce pracuje výprava Rjabušinského disponující pěknou summou 200.000 rublů, ve východním Tibetě koná limnologická pozorování plukovník Kozlov. Vedle toho zasluhuje zmínky expedice do Turfanu vedená Oldenburgem, zejména pak arktická výprava geologů Volosoviče a Tolmačeva. Nedávno se vrátili s mnoha pozitivními výsledky: zoolog Šitkov z poloostrova Jalmaku, inženýr Kudrjavcev z východní Sibíře, Vorotnikov od Balchašského jezera a finský badatel Monnerhen z Tian-Šanu.

*

Literatura.

Dr. Friedrich Katzer: *Karst und Karsthydrographie*. Patsch, Zur Kunde der Balkanhalbinsel. Reisen u. Beobachtungen. H. 8. Sarajevo 1909. — Práce zemského geologa bosenského je novým příspěvkem k řešení sporné otázky krasové hydrografie. Obrací se hlavně proti Grundově theorii o krasových spodních vodách a dokazuje z mnoha a mnoha případů neudržitelnost její proti theorii o krasových podzemních tocích. V první části své, značně polemické, v pojednání o povrchových formách krasu, poněkud přestřeluje: zamítá vliv chemického působení vody vůbec a redukuje vznik škrapů, dolin, úval a poljí na čistě mechanickou erosi. V důsledcích toho dochází nevalně logickými závěry k mínění, že všechny doliny Dalmacie, záp. Bosny, Hercegoviny, Černé Hory a sev. Albanie musily býti vymlety vířivým pohybem vod, vzniklých táním diluvialních ledovců a zaplavivších širé tyto kraje. Což dokazuje — při nedostatku seriosních dokladů — nejmírněji řečeno, bujnou fantasií autorovu. Ostatně mínění tomu nezůstává důsledně věren, neboť v druhé části své práce, o krasové hydrografii, mluví o chemické činnosti vod jako o věci samozřejmé. Hlavní váha práce spočívá právě v uvádění dokladů pro existenci podzemních toků krasových proti theorii Grundově o souvislé hladině spodních vod; autor měl se tedy poněkud opatrněji dotýkati otázek jiných, kde objevuje protivníkům zajisté vítané slabiny. Č.

*

Různé.

Zimní sportovní vlaky. Ku podporování zimního sportu jezdí v neděli a ve svátek v době od 1. prosince t. r. do konce března 1910 zvláštní sportovní vlaky na tratích Želnavá-Budějovice, Železná Ruda-Plzeň Brod n.L.-Plzeň. Jízdné doby těchto vlaků stanoveny jsou následovně: vlak č. 2016, odjezd z Krumlova 7 hod. 45 min. več., příjezd do Budějovic 9 hod. 01 min. večer; vlak čis. 1220, odjezd ze Železné Rudy v 8 hod.

56 min. večer, příjezd do Plzně v 11 hod. 50 min. večer, a vlak čís. 318, odjezd z Brodu n. l. v 7 hod. 18 min. večer, příjezd do Plzně v 9 hod. 40 min. večer. Vlaky tyto zastavují ve všech stanicích a zastávkách dotyčné trati, vyjímaje zastávky Zwug a Tlučna na trati Brod n. l.-Plzeň. Blíže údaje obsaženy jsou ve zvláštních vyhláškách. Ke vlakům těmto vydávají se jízdní lístky za normální ceny. Pro plzeňské a budějovické zimní turisty a sportsmany mají vlaky ty značný význam, pro Pražany ovšem žádný.

Na stavby a rozšíření chat horských bude příště D. Ů. A. V. udíleti podpory jen tehdy, bude-li v chatách postaráno o místnost, kde i v jiné době, než letní, může se přenocovati a topiti, a lze-li chatu zavíratí a otvíratí jen normálním zámekem spolku. Všecky odbory důtklivě jsou vyzvány, aby tak učinily ve všech dosavadních chatách, kde zařízení to ještě nebylo provedeno.

Rakouský alpský klub jednal v říjnu t. r. na mimořádné valné schůzi o zvýšení členského příspěvku na 15 korun. Rozeslal dříve 787 dopisů členstvu; došlo 682 odpovědí, z nichž 628 bylo pro návrh, který pak schůzí byl přijat. U nás nelze ovšem pomýšletí na něco podobného. Každým rokem značnější počet starších členů při vybirání příspěvků ohlásí, že vystupuje; úbytek, bohudík, nahražován byl dosud přístupem členů nových.

K **admontské chatě** pod Natterrieglem bude dle Ůst. Touristenzeitungu zřízena široká cesta pro vozy až ke Grabnerské alpě, odkud je půl hodiny pohodlně k chatě. Poněvadž spád cesty bude dosti mírný a nejvýše 14 procent, bude cesta v zimě asi mnoho používána k jízdě na sáňkách.

Nová horská silnice v Tyrolích, spojující údolí Luganské s vlašským údolím kanalským (Primicro), povede již na rok přes sedlo Broccone (1850 m). Začíná u Castell Tessino a končí ve Vanojském údolí u starších komunikací.

Švýcarský alpský klub má nyní přes 10.700 členů v 56 odborech. Příjmy na r. 1909 rozpočteny jsou 83.585 franky. Na stavbu chaty pod Mont Cervinem obdržel klub darem 20.000 fr. od p. Solvaye z Bruselu, na stavbu chaty pod Schönbühlem 15.000 fr. od členů sekce Monte Rosa. Klub má 76 horských chat. 735 vůdců bylo pojištěno na úhrnou sumu 2.760.000 fr.

Pozorovací stanice Jansenova na vrcholu Mont Blancu, vystavěná roku 1892 na ledě, byla posunutím ledu poškozena tak, že musela být stržena. Je pozoruhodno, že se udržela tak dlouho na základě tak vratkém.

Alpismus v Japonsku. Ke zprávě v říjnovém čísle „Alp. Věstníku“ o japonském alpském časopisu „San Gaku“, vydávaném japonským alpským klubem v Yokohamě, sděluje nám přítel listu, že časopis vychází čtvrtý rok, že zřízení je podle vzoru předních alpských listů evropských a úplně se jim vyrovná. Horstva japonských ostrovů, jež dosahují na mnoha místech výšky 2000—3000 m, některá značně přes 3000 m, jsou geologicky i geograficky vysoce zajímavá. Mnohé partie vynikají divokou malebností a četné sopky zajímavý ráz krajiny zvyšují. Japonští alpisté mají své činnosti otevřeno široké a vděčné pole.

*

Spolkové zprávy.

Druhý večer odboru konal se 10. prosince na Žofíně. Přednášel p. V. J. Rott o Dolomitech před velmi četně shromážděným obecnstvem, které s povděkem uvítalo zas po čase přednášku z oboru výkonné tu-

ristiky horské. Pan přednášející zasvětil nejprve posluchačstvo do svých alpistických začátků, načež je převedl pestrými cestami a rosmarným líčením do vlastního světa Dolomitů, na Fermedu, Fünffingerspici atd. K velmi pěkné serii vlastních obrazů, týkajících se jádra přednášky, připojil ještě některé genrové obrázky z Jezera a z života námořníků v Pulji, které vesměs došly zasloužené pochvaly.

Třetí večer bude se konati v Národním Domě na Smíchově nejspíše v únoru. Blíže ještě oznámíme.

*

V **knihovně alpského družstva**, Jungmannova ul. č. 25, 1. posch., úřaduje se od 4—6 ve středu a v pátek. Pp. členové, kteří posud nevrátili vypůjčených knih, žádají se, aby tak učinili brzy. Rovněž jsou vítány veškeré dary pro knihovnu. Dotazy vyřizuje PhSt. F. Rambousek, t. č. knihovník, Král. Vinohrady, Čermákova ul. 7.

Dopisy, jež týkají se zaslání „Alpského Věstníku“, buďtež adresovány administraci v Praze-III., Kampa 513.

*

Každá změna bytu buď laskavě sdělena administraci v Praze-III. Kampa 513, aby Alpský Věstník docházel pravidelně.

Pouhou

v 10haléřových poštovních známkách neb v hotovosti předem zaslanych stojí kapsní mechanický

▽▽ 1 ▽▽
▽▽
▽▽

Počítací strojek,

jenž hravě sečítá, násobí a dělí i s desetinnými čísly. Návod přiložen. Záruka 10ti-letá. Neobyčejná přesnost a úspora času.

Franko každému zasílá výrobce

Fr. Hodík, technik, Velká Polom,
Rakouské Slezsko.

korunu

Na dobírku nezasílám.

ANT. ZEMAN PRAHA

Ferdinandova třída 17. — Telefon číslo 328.

doporučuje se ku vnitřní výzdobě bytů a sice: tapetování stěn, provádění plastických stropů, kladení linooleových podlah, záclony, kezeser, nábytek atd. Vzory a rozpočty k dispozici.